

N:o 64.

Af Herr A. Hedin: *Om revision af strafflagens tjugonde kapitel.*

Mer och mer gör sig den åsigten gällande, att vår strafflagstiftning bör förmildras. Om det ock må kunna anses tvifvelaktigt, huruvida för sådant ändamål omarbetning af hela strafflagen är af nöden, torde åtminstone väsentliga ändringar i strafflagens 20:de kapitel om tjufnad vara påkallade.

Nämnda kapitel innehåller en från äldre strafflagar hemtad grundsats, att af det stulnas värde beror, huruvida en om tjufnad förvunnen antingen kan få försona sin förseelse med ett lindrigare straff, såsom böter eller enkelt fängelse, eller måste dömas till straffarbete med påföljd af vanfnejd.

Om det än må vara sant, att vid straffets bestämmande afseende bör fästas vid den större eller mindre skada, som den brottslige förorsakat, så är det godtyckliga stadgandet i berörda kapitel, enligt hvilket tillgrepp af 15 kronors värde eller derunder kan försonas med lindrigt bötes- eller fängelsestraff, men tillgrepp utöfver 15 kronors värde medför ett så svårt straff som straffarbete och vanfnejd, ingalunda någon logisk följd af den anförda grundsatsen. Ty vore en sådan slutföljd riktig, så hade den ock bort finna ett uttryck i 22:dra kapitlet, som angår ett icke mindre samhällsvådligt brott mot egendom, nemligen bedrägeri; men ehuru genom detta sistnämnda brott skadan för egaren väl oftast uppgår till vida högre belopp än vid tjufnad, finnes i fråga om bedrägeri icke någon bestämmelse derom, att ett visst värde skall föranleda straffskärpning i synnerlig grad.

Utom det att den omnämnda grundsatsen i 20:de kapitlet sålunda uppenbart strider mot straffprincipen i fråga om andra egendomsbrott, komma de på visst värde beroende straffbestämmelserna ofta att visa sig olämpliga och till och med orättvisa.

Om det för staten måste vara af största vigt att rädda brottslingen från fortgående på brottets bana, så motverkar den ju sitt ändamål genom att använda så stränga straff, att brottslingen derigenom ohjelpigen utstötes ur samhället. Erfarenheten visar ock, att många domare, vid handläggning af tjufnad första gången till värde af 16—20 kronor, icke sällan af de hårda bestämmelserna finna sig manade till att söka få värdet nedsatt,

så att endast lindrigt straff ådömes, och derigenom åt brottslingen det tillfälle till förbättring lemnas, som genom ett hårdare, af vanfrejd åtföljdt straff, i de flesta fall skulle omintetgöras. Mången vilseförd har sannolikt genom ett sådant domarens förfarande blifvit räddad åt samhället, men otaliga äro de fall, då en sådan utväg ej funnits, och de första gången brottslige, i följd af lagens stränghet och tryckta af vanfrejden, föranledts eller rentaf tvungits till fortsättande af en brottslig lefnad.

Mig synes därför i högsta måtto önskligt, att 20:de kapitlet strafflagen ändras derhän, att tjufnadsbrott, ehvad värdet är större eller mindre, må första och andra gången kunna försonas med böter eller enkelt fängelse, utan påföljd af vanfrejd, och att först vid andra gången tjufnad under försvärande omständigheter straffarbete och förlust af medborgerligt förtroende ådömas.

I det anförda 20:de kapitlet förekomma bestämmelser, enligt hvilka straffet för återfall i tjufnad är vida strängare än för återfall i andra brott.

Då det torde vara svårt att utfinna något fullt giltigt skäl för dessa bestämmelser, helst då, såsom förut är nämnt, den som för tjufnad undergått straffarbete och stämplats med vanfrejd, i de flesta fall för sig finner vägen stängd till försörjning genom redligt arbete och sålunda ofta tvingas till nya brott, vill det synas mig, att de ytterligt stränga iterationsstraffen för tjufnad äro ändamålsvidriga. Genom deras borttagande skulle för öfrigt icke ringa kostnad för fängvården inbesparas.

Jag tillåter mig sålunda att föreslå en revision af strafflagens 20:de kapitel, i syfte, dels att tjufnadsbrott, ehvad värdet är större eller mindre, må första och andra gången kunna försonas med böter eller enkelt fängelse, utan påföljd af vanfrejd, dels att de särskilda straffen för återfall i tjufnad må upphävas, eller åtminstone i betydlig mån mildras; samt att, derest Lag-Utskottet ej skulle vara i tillfälle att framlägga ett förslag till omarbetning af ifrågavarande kapitel, Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla,

att Kongl. Maj:t ville till nästa Riksdag aflåta proposition med förslag till förändring af strafflagen i ofvan angifna syfte.

Stockholm den 29 Januari 1882.

A. Hedin.